

ਖਾਸ ਦੌਰੇ ਤਹਿਤ ਕਟਾਰਚੱਕ ਸੀਐੱਸਸੀ ਸੈਂਟਰ ਸ਼ੇਰਪੁਰ ਤੇ ਬਲਸੁਆ ਪਹੁੰਚੇ

ਪੱਟੀ, ਕੱਲਜੀਤੀ ਸਿੰਘ) ਲਾਈ ਕੇਂਦਰ ਵਿਖੇ ਵਿਸ਼ਵ ਫਾਇਰਾ ਗਿਆ। ਕਾਕਸ ਵਾਵਾ ਦੇ ਇਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਮੌਕੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਤੁਰੀ ਅਤੇ ਪਹਾਲੀ ਸਾਜਣ ਨਾਲੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ਾਂ ਦੀ ਖੋਜਾਂ 'ਚ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਚੌਥੇਨ ਬਟਨ ਖੁੱਬ ਦੀ ਕਾਬਜ ਸਬੰਧੀ ਕੰਪੋਸਟ ਦੀ ਤੀਗਾਰੀ, ਬਿਸਾਈ, ਕੇਸਿੰਗ ਸਾਇਨ, ਚੰਗੀਆਂ ਦੀ ਕਾਬਜ ਅਤੇ ਪਹਾਲੀ ਵਾਲੀਆਂ ਖੁਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪੋਦਾਵਾਰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਵਿਸਥਾਰ 'ਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਜ: ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪ੍ਰਿ: ਡਾ: ਰੰਪਾਵਾ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ 'ਚ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਭਲਾਈ ਵਿਭਾਗ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿਕਾਸ ਅਫ਼ਸਰ (M) ਡਾ: ਸ਼ਿਵਾਨੀ ਪੱਲਿਆਲ, ਹਰਮੀਨ ਕੌਰ ਨੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੀ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿਕਾਸ ਅਫ਼ਸਰ (ਐਗਮਾਰਕ) ਨਵਨੁਰ ਕੌਰ ਨੇ ਖੇਤੀ ਉਤਪਾਦਾਂ ਨੂੰ ਐਗਮਾਰਕ ਕਰਵਾਉਣ ਸਬੰਧੀ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਮੌਕੇ ਖੁਸ਼ਾਂ ਦੀ ਕਾਬਜ ਦੀ ਪੈਕਟੀਕਲ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸ਼ੈਡ 'ਚ ਦੰਗ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਧਿਆਪਕ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਲੇਲੀ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਨੇ ਕਰਪਨ ਸਹਿਜਿਕਾ ਦਿੱਤੀ।

ਮੁਹੰਮਦ ਦੀਪਕ

ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਪੁਲਸ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੌੜੀ ਗੜ੍ਹਵਾਲ ਦੇ ਕਸਬਾ ਕੋਟਦਵਾਰ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਜਿੰਮ ਮਾਲਕ ਵਿਰੁੱਧ ਹੀ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਇੱਕ ਮੁਸਲਿਮ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਨੂੰ ਬਜਰੰਗ ਦਲ ਦੀ ਗੁੰਡਾਗਰਦੀ ਤੋਂ ਬਚਾਇਆ। ਲੰਘੇ ਸਨਿੱਚਰਵਾਰ ਬਜਰੰਗ ਦਲ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ 60 ਸਾਲਾ ਮੁਹੰਮਦ ਸ਼ੋਏਬ ਨੂੰ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਿਆਂ ਆਪਣੇ ਗਾਰਮੈਂਟ ਸਟੋਰ ‘ਬਾਬਾ ਸਕੂਲ ਡਰੈਸਿਜ਼ ਐਂਡ ਮੈਚਿੰਗ ਸੈਂਟਰ’ ਤੋਂ ‘ਬਾਬਾ’ ਸ਼ਬਦ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਦਬਾਅ ਪਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਸਿਰਫ ਸਥਾਨਕ ਸਿੱਖਬਲੀ ਮੰਦਰ ਦੇ ਦੇਵਤਾ ਭਗਵਾਨ ਹਨੂੰਮਾਨ ਨੂੰ ਹੀ ‘ਬਾਬਾ’ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਦੀਪਕ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੈਲੰਜ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਨਾਂਅ ਬਦਲਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕੌਣ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਬਜਰੰਗਦਲੀਆਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਰੋਕਣ ਵਾਲਾ ਕੌਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੀਪਕ ਨੇ ਕਿਹਾ, ‘ਮੇਰਾ ਨਾਂਅ ਮੁਹੰਮਦ ਦੀਪਕ ਹੈ।’ ਦੀਪਕ ਵੱਲੋਂ ਫਿਰਕੂ ਸਦਭਾਵਨਾ ਲਈ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਇਸ ਦਲੇਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ‘ਰੱਜ ਕੇ ਸਲਾਹਿਆ ਤੇ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ‘ਭਾਰਤ ਦਾ ਹੀਰੋ’ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਦੀਪਕ ਨੇ ਖੁਦ ਇੱਕ ਵੀਡੀਓ ਅਪਲੋਡ ਕਰਕੇ ਕਿਹਾ, ‘ਨਾ ਮੈਂ ਹਿੰਦੂ ਹਾਂ, ਨਾ ਮੁਸਲਮਾਨ, ਨਾ ਸਿੱਖ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਈਸਾਈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਇਨਸਾਨ ਹਾਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਮਰਿਆ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਰੱਬ ਤੇ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ ਪੈਣਾ, ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਧਰਮ ਨੂੰ।’

ਜਿਸ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਬਹਾਦਰੀ ਜਦ ਮਾਤਰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਗੁਣ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਹਿੰਸਾ ਤੇ ਬੁਜ਼ਦਿਲੀ ਸਮੂਹਕ ਸੁਭਾਅ ਬਣ ਜਾਵੇ, ਉਸ ਸਮਾਜ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਪਿਆ ਇਹ ਬਜਰੰਗ ਦਲ ਉਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ‘ਤੇ ਕਰਨਾਟਕ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ ਤਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਜਰੰਗ ਬਲੀ ਦੀ ਜੈ ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਲਾਇਆ ਸੀ, ਯਾਨੀ ਕਿ ਇਹ ਸੱਤਾ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਵਾਲਾ ਹਿੰਸਕ ਸਮੂਹ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਕੰਮ ਭਾਜਪਾ ਜਾਂ ਆਰ ਐੱਸ ਐੱਸ ਦੇ ਵਲੰਟੀਅਰ ਕਰਦੇ ਨਹੀਂ ਦਿਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ, ਉਹ ਬਜਰੰਗ ਦਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬਜਰੰਗ ਦਲ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਤੇ ਸਮਾਜ ਵੱਲੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕੰਮ ਕੀ ਹੈ : ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾਉਣਾ, ਧਮਕਾਉਣਾ, ਕੁੱਟਣਾ-ਮਾਰਨਾ, ਈਸਾਈਆਂ ‘ਤੇ ਹਮਲੇ ਕਰਨਾ। ਉਸ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ‘ਪੁੰਨ’ ਦੇ ਸਮਾਜੀ ਕੰਮ ‘ਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕਦੇ ਕੋਈ ਹਿੰਦੂ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਤਾਂ ਦੂਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਪੁਲਸ ਸ਼ਾਇਦ ਸੋਚਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ, ਬਜਰੰਗ ਦਲ ਉਹ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਮਿਸਾਲਾਂ ਵਿਰਲੀਆਂ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਪੁਲਸ ਨੇ ਬਜਰੰਗ ਦਲ ਨੂੰ ਹਿੰਸਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਰੋਕਿਆ ਹੋਵੇ। ਦੀਪਕ ਨੇ ਉਹ ਕੀਤਾ, ਜਿਹੜਾ ਪੁਲਸ ਨੂੰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

ਇੱਕੋ ਥੈਲੀ ਦੇ ਚੱਟੇ ਵੱਟੇ

ਵੱਖੋ ਵੱਖ ਹੀ ‘ਨਾਮ’ ਹਨ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਚੱਟੇ ਵੱਟੇ ਹਨ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਥੈਲੀਆਂ ਦੇ। ‘ਬੈਕ ਗਿਊਰ’ ਲਾ ਲੈਂਦੇ ਐ ਪਲਾਂ ਅੰਦਰ ਯੂ-ਟਰਨ ਨਾ ਰੱਖੇ ਅਣਗਹਿਲੀਆਂ ਦੇ। ਵਧ ਗਈ ਤੇਜ਼ ਰਫਤਾਰ ਨਿਘਾਰ ਦੀ ਐ ਨਹੀਂ ਲੱਭਦੇ ਗੁਣ ਗੁਣ ਪਹਿਲੀਆਂ ਦੇ। ਕਈ-ਕਈ ਵਾਰ ਨਕਾਰੇ ਦੁਰਕਾਰਿਉ ਵੀ ਹੀਰੋ ਬਣ-ਬਣ ਕੇ ਦੱਸਦੇ ਹੈਲੀਆਂ ਦੇ। ਸ਼ਰਧਾਵਾਨ ਬਣ ਜਾਣ ਸਭ ਡੇਰਿਆਂ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਕਿੱਕਰ ਦੇ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਦਾਖ ਲੈਂਦੇ। ਮੱਥਾ ਟੇਕਣਾ ਹਰ ਜਗ੍ਹਾ ‘ਤੇ ਗੱਲ ਕੀ ਏ ਇਹ ਤਾਂ ਗਧੇ ਨੂੰ ਬਾਪ ਵੀ ਆਖ ਲੈਂਦੇ !

-ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਦੁਪਾਲਪੁਰ, 001-408-905-5517

ਬਜਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਮਸਲਾ ਹੀ ਨਹੀਂ?

ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਦੇ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖ ਤਰੱਕੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰੀਕੇ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਵੀ ਵਧ ਰਹੀਆਂ ਨੇ। ਲਗਾਤਾਰ ਸਾਡੇ ਮੁਲਕ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵੇਨ-ਸੁਵੇਨੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਕਦਰ ਜਨਮ ਲਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮੁਲਕ ਚੋਤੇ ਹੀ ਨਾ ਹੋਣ। ਪੰਜਾਬ ਸਮੇਤ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਪਾਣੀ ਇਸ ਵੇਲੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਤ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੁੱਧ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕਈ ਤੌਰ-ਤਰੀਕੇ ਵਰਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਨੇ, ਪਰ ਅਸਲ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਰਕਾਰਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਬਾਜ਼ੀ ‘ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਰਹੀਆਂ ਨੇ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ। ਹਵਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ, ਪਾਣੀ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਅਤੇ ਸ਼ੋਰ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦਿਨ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਧਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸੋਸ਼ਾਵਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਸੋਸ਼ਾਵਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਖਾਨਾ-ਪੂਰਤੀ ਕਰਕੇ ਹੀ ਡੰਗ ਸਾਰ ਰਹੀਆਂ ਨੇ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਸੋਸ਼ਾਵਾਂ ਚੰਗੇ ਤਰੀਕੇ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਤਾਂ ਅੱਜ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇਹ ਦਿਨ ਨਾ ਦੇਖਣੇ ਪੈਂਦੇ। ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਪੰਜ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪਾਣੀ ਦੂਜਿਤ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕੈਂਸਰ ਵਰਗੀਆਂ ਭਿਆਨਕ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਖਾ ਰਹੀਆਂ ਨੇ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਹੀ ਦਰਜਨਾਂ ਲੋਕ ਅਜਿਹੀਆਂ ਭਿਆਨਕ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮਰਦੇ ਨੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਇੱਥੇ ਹੈ, ਪਰ ਇਲਾਜ ਕਰਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਪੈਸਾ ਹੀ ਨਹੀਂ।

ਸ਼ੋਰ, ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦਾ ਮਸਲਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਨਿਰਮਲਾ ਸੀਤਾਰਮਨ ਵੱਲੋਂ ਬਜਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਬਜਟ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਬਹੁਤਾ ਵੱਡਾ ਐਲਾਨ ਨਹੀਂ

ਹੋਇਆ, ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦਾ ਬਜਟ ਹੀ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕਈ ਚੀਜ਼ਾਂ ਤਾਂ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਘਟਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜਾਂ ਮੰਨ ਕੇ ਚੱਲੋ ਕਿ ਕਟੌਤੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਸਿੱਖਿਆ, ਸਿਹਤ ਬਜਟ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਬਹੁਤਾ ਵਾਧਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਸਿੱਖਿਆ-ਸਿਹਤ ਦੀ ਬਜਟ ਬਾਰੇ ਇੱਥੇ ਟਿੱਪਣੀ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗੇ, ਅੱਜ ਮਸਲਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦਾ ਛੇੜਾਂਗੇ।

ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅੰਦਰ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਵਿਰੋਧੀ ਪਿਰਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦੇ ਮਸਲੇ ‘ਤੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਤੇ ਬਾਹਰ ਦੋਵਾਂ ਜਗ੍ਹਾਵਾਂ ‘ਤੇ ਘੇਰ ਰਹੀਆਂ ਨੇ, ਪਰ ਅਸਲ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਵਿਰੋਧੀ ਪਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕੰਟਰੋਲ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਬਜਟ ‘ਤੇ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਬੋਲਿਆ ਗਿਆ। ਸੱਤਾ ਪਿਰ ਨੇ ਤਾਂ ਬੋਲਣਾ ਹੀ ਕੀ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਵਿਰੋਧੀ ਪਿਰ ਵੀ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕੰਟਰੋਲ ਲਈ ਬਜਟ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਬੋਲ ਸਕੇ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਇਸ ਸਾਲ-2026 ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ 1091 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਨਾਲੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਘੱਟ ਹੈ। ਮੀਡੀਆ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੀ ਮੰਨੀਏ ਤਾਂ ਲੰਘੇ ਸਾਲ ਇਹ ਬਜਟ 1300 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਸਾਲ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕੰਟਰੋਲ ਵਾਸਤੇ ਬਜਟ ਨੂੰ ਘਟਾ ਕੇ 1091 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਇਸ ਤੋਂ ਸਾਫ਼ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਸੁਹਿਰਦ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਲੋਕ ਵੀ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਫੈਲਾਉਣ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ

ਨੇ, ਪਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣਾ ਅਤੇ ਜ਼ੁਰਮਾਨੇ ਕਰਨਾ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਹੀ ਕੰਮ ਹੈ, ਪਰ ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਹੀ ਹੱਥ ਪਿੱਛੇ ਪਿੱਚ ਲਵੇਗੀ ਤਾਂ ਕਿਵੇਂ ਅਸੀਂ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸੋਹਣਾ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ?

ਮਾਹਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਬਜਟ ਕਟੌਤੀ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਆਈ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਮੌਤਾਂ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵੱਧ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਵੈਸੇ ਹਵਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਟੈਰਿਫ਼ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਡਾ ਖ਼ਤਰਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਜਿੱਥੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਤੋਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਹੀ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਗੱਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਜਾਮ ਕਰੀ ਬੈਠਾ ਹੈ।

ਹਵਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਫੈਲਣਾ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਸਮਾਂ ਕੋਈ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਵਾਲਾ।

ਵੈਸੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਅੰਦਰ ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਵੇਵਿਝਿਆਂ ਅਤੇ ਦਿਲ ਨੂੰ ਸਗੋਂ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਹਵਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸਰੀਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਡੂੰਘਾਈ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਵੀਡਨ ਦੇ ਕੋਰੋਲਿਸਕਾ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਅਧਿਐਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਹਵਾ ਦੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਨਾਲ ਦਿਮਾਗ ਅਤੇ ਨਸਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਗੰਭੀਰ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਵਧ

ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵੱਕਾਰੀ ਮੈਡੀਕਲ ਜਰਨਲ ‘ਜਾਮਾ ਨਿਊਰੋਲੋਜੀ’ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਆਪਣੇ ਅਧਿਐਨ ਵਿੱਚ ਖੋਜਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਹਵਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਅਤੇ ਐਮੀਓਟ੍ਰੋਫਿਕ ਲੈਟਰਲ ਸਕਲੋਰੋਸਿਸ ਵਰਗੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਸੰਬੰਧ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਹੈ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਐਮੀਓਟ੍ਰੋਫਿਕ ਲੈਟਰਲ ਸਕਲੋਰੋਸਿਸ ਮੋਟਰ ਨਿਊਰੋਨ ਬਿਮਾਰੀ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਭਿਆਨਕ ਰੂਪ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਲਗਭਗ 85 ਤੋਂ 90 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹਵਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦੇ ਨਾਲ ਫੈਲਣ ਵਾਲੀ ਇਸ ਬਿਮਾਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਮਾਸਪੇਸ਼ੀਆਂ ਸੁੰਗੜਨ ਲੱਗਦੀਆਂ ਹਨ, ਹੱਡੀਆਂ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਅਧਰੰਗ ਦਾ ਕਾਰਨ ਵੀ ਬਣ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਹਵਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕਾਰਨ ਫੈਲਦੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਨਾ ਦੇ ਕੇ ਕੁਝ ਲੋਕ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਕੋਸ਼ਣ ‘ਤੇ ਲੱਗੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਆਏ ਦਿਨ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦੇ ਮਸਲੇ ‘ਤੇ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬੁਰਾ-ਭਲਾ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪਹਾਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰਹਿੰਦੇ-ਬੁੰਦੇ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾਉਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਫੈਲਦਾ ਹੈ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਰਹਿੰਦੇ-ਬੁੰਦੇ ਨੂੰ ਖੇਤਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਦਫ਼ਨਾਉਣ, ਪਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮੌਤਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਇਹ ਸਿਆਸੀ ਲੀਡਰ ਖ਼ੁਦ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਆਪਣੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਬੱਲੇ ਸੋਟਾ ਫੇਰਦੇ।

ਇਸ ਸਾਰੇ ਰੱਲੇ-ਗੱਲੇ ਦੇ ਵਿੱਚ ਇਹੋ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਬਜਟ 2026-27 ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨਾ ਇਸ ਸਮੇਂ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਤਰਜੀਹ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸੰਪਰਕ : 95698-20314

ਭਾਰਤੀ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਲਾਜ਼ ਬਚਾਅ ਰਹੇ ਨੇ ਅਖਬਾਰ

ਅਖਬਾਰਾਂ ਜਾਂ ਨਿਊਜ਼ ਚੈਨਲਾਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕੰਮ ਜਨਤਾ ਤੱਕ ਸਹੀ ਸ਼ਬਾਰ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਸਮਾਜ ਅੰਦਰ ਫੈਲੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕੁਰੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਸਬੰਧੀ ਲੋਕ ਰਾਇ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਕੇ ਇਕ ਚੰਗੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਭੂਮਿਕਾ

ਪ੍ਰੋ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਿੱਕੇ ਘੁੰਮਣ

ਅਦਾ ਕਰਨਾ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਚਾਰ ਮਾਧਿਅਮਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦਾ ਚੌਥਾ ਬੰਮ ਹੋਣ ਦਾ ਸ਼ਰਫ਼ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਅਫ਼ਸੋਸ ਹੈ ਕਿ ਅਜੋਕਾ ਭਾਰਤੀ ਮੀਡੀਆ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਦੀ ਥਾਂ ਭਾਰੀ ਆਲੋਚਨਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੈ।

ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਹੁੰਦੀ ਦਰਜਾਬੰਦੀ ਵਿਚ ਅਜੋਕੇ ਭਾਰਤੀ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਸਾਖ਼ ਵਿਚ ਗਿਰਾਵਟ ਨਿਰੰਤਰ ਜੱਗ-ਜ਼ਹਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਸੰਗੀਨ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਉਂਗਲ ਬੇਸ਼ੱਕ ਬਿਜਲਈ ਮੀਡੀਆ ਵੱਲ ਉਠਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਬੋੜੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਅਖਬਾਰ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਹਨ, ਜੋ ਆਪਣਾ ਸੱਚੀ ਅਤੇ ਸੁੱਚੀ ਪੱਤਰਕਾਰਤਾ ਦਾ ਧਰਮ ਤਿਆਗ ਕੇ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਪਿਰ ਦੀ ਚਾਟੁਕਾਰਿਤਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਮ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਸੱਚ ਦੇ ਰੂਬੂ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਗੁੰਮਗਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਪਰੋਸਣ ਵਿਚ ਰੁਝੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਗ਼ਨੀਮਤ ਹੈ ਕਿ ਫ਼ਿਲਹਾਲ ਅਜਿਹੇ ‘ਅਧਰਮੀ’ ਅਖਬਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕੇਵਲ ‘ਆਟੋ ਵਿਚ ਲੂਣ’ ਦੀ ਨਿਆਈਂ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਿਜਲਈ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਇਕ ਵੱਡੇ ਵਰਗ ਦੇ ਦਾਅਨੇ ਉੱਤੇ ਤਾਂ ‘ਗੱਦੀ ਮੀਡੀਆ’ ਹੋਣ ਸਣੇ ਕਈ ਹੋਰ ਵੀ ਗੰਭੀਰ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਰੂਪੀ ਦਾਗ਼ ਪ੍ਰਤੱਖ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੇ ਹਨ।

ਭਾਰਤ ਵਿਚ 29 ਜਨਵਰੀ 1780 ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਅਖਬਾਰ ‘ਬੰਗਾਲ ਗਜ਼ਟ’ (ਦਿ ਕਲਕੱਤਾ ਜਨਰਲ ਐਡਵਰਟਾਈਜ਼ਰ) ਦਾ ਅਰੰਭ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਹਫ਼ਤਾਵਾਰੀ ਅਖਬਾਰ ਨੂੰ ਜੇਮਸ਼ ਅਗਸਤਸ ਹਿੰਕੀ ਨੇ ਕਲਕੱਤਾ ਵਿਖੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਪੱਤਰਕਾਰਤਾ ਦੇ ਸੁਨੱਖੇ ਸਫ਼ਰ ਦਾ ਆਗਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ

ਭਾਰਤੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦਾ ਇਹ ਸਫ਼ਰ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਜ਼ੁਲਮਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਭਾਰਤੀਆਂ ਅੰਦਰ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਅ ਗਿਆ ਸੀ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਉਕਤ ਅਖਬਾਰ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਕੋਈ ਬਹੁਤਾ ਲੰਮਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰਿਹਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਹਾਕਮਾਂ ਨੇ ‘ਸੁੱਤਿਆਂ’ ਨੂੰ ਜਗਾਉਣ ਲਈ ਸਰਗਰਮ’ ਇਸ ਅਖਬਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੰਨ 1782 ਵਿਚ ਬੰਦ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਅਖਬਾਰਾਂ ਦੀ ਜੇਕਰ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ‘ਦਿ ਬੰਗਾਲ ਜਨਰਲ’, ‘ਕਲਕੱਤਾ ਕ੍ਰੋਨੀਕਲ’, ‘ਮਦਰਾਸ ਕੌਰੀਅਰ’ ਅਤੇ ‘ਬੰਬਈ ਹੇਰਾਲਡ’ ਆਦਿ ਦੇ ਨਾਅ ਬੜੇ ਹੀ ਫ਼ਖ਼ਰ ਨਾਲ ਲਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੂਹ ਅਖਬਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਰਤਾਨਵੀ ਰਾਜ ਦੌਰਾਨ ‘ਸੈਂਸਰਸ਼ਿਪ’ ਸਣੇ ਕਈ ਸਾਰੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਅਤੇ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਪ੍ਰਭਾਸ਼ਨ ਤਾਂ ਸੂਚਨਾ ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰੈਸ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ‘ਸੱਚ ਬੋਲਣ’ ਦੇ ਜੁਰਮ ਵਿਚ ਇਹ ਅਖਬਾਰ ਬਰਤਾਨਵੀ ਹਾਕਮਾਂ ਨੇ ਅਖ਼ੀਰ ਬੰਦ ਕਰਵਾ ਹੀ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਇਥੇ ਹੀ ਬਸ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਲਾਰਡ ਲਿਟਨ ਨੇ ਤਾਂ ‘ਵਰਨਾਕੁਲਰ ਪ੍ਰੈਸ ਐਕਟ-1878’ ਨਾਮਕ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਕੇ ਪ੍ਰੈਸ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਕੁਚਲਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਅਖ਼ਤਿਆਰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਅਖਬਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਅਤੇ ਸੰਪਾਦਕੀਆਂ ਨੂੰ ਸੈਂਸਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਉਸ ਵਕਤ ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਭਾਰੀ ਆਲੋਚਨਾ ਵੀ ਹੋਈ।

ਉਂਜ਼ ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪ੍ਰੈਸ ਸਬੰਧੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਪ੍ਰੈਸ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ‘ਪ੍ਰੈਸ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਮੇਟੀ’ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰ

ਭਾਰਤ ਵਿਚ 29 ਜਨਵਰੀ 1780 ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਅਖਬਾਰ ‘ਬੰਗਾਲ ਗਜ਼ਟ’ (ਦਿ ਕਲਕੱਤਾ ਜਨਰਲ ਐਡਵਰਟਾਈਜ਼ਰ) ਦਾ ਅਰੰਭ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਹਫ਼ਤਾਵਾਰੀ ਅਖਬਾਰ ਨੂੰ ਜੇਮਸ਼ ਅਗਸਤਸ ਹਿੰਕੀ ਨੇ ਕਲਕੱਤਾ ਵਿਖੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਪੱਤਰਕਾਰਤਾ ਦੇ ਸੁਨੱਖੇ ਸਫ਼ਰ ਦਾ ਆਗਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਭਾਰਤੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦਾ ਇਹ ਸਫ਼ਰ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਜ਼ੁਲਮਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਭਾਰਤੀਆਂ ਅੰਦਰ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਅ ਗਿਆ ਸੀ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਉਕਤ ਅਖਬਾਰ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਕੋਈ ਬਹੁਤਾ ਲੰਮਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰਿਹਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਹਾਕਮਾਂ ਨੇ ‘ਸੁੱਤਿਆਂ’ ਨੂੰ ਜਗਾਉਣ ਲਈ ਸਰਗਰਮ’ ਇਸ ਅਖਬਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੰਨ 1782 ਵਿਚ ਬੰਦ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਅਖਬਾਰਾਂ ਦੀ ਜੇਕਰ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ‘ਦਿ ਬੰਗਾਲ ਜਨਰਲ’, ‘ਕਲਕੱਤਾ ਕ੍ਰੋਨੀਕਲ’, ‘ਮਦਰਾਸ ਕੌਰੀਅਰ’ ਅਤੇ ‘ਬੰਬਈ ਹੇਰਾਲਡ’ ਆਦਿ ਦੇ ਨਾਅ ਬੜੇ ਹੀ ਫ਼ਖ਼ਰ ਨਾਲ ਲਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸੰਨ 1954 ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਸਟਿਸ ਰਾਜਾਧਿਆਕਸ਼ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਇਕ ਹੋਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਕੰਮ ਪੱਤਰਕਾਰਿਤਾ ਦੇ ਮਿਆਰ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਹਿਤ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣਾ ਸੀ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਿਸ਼ ‘ਤੇ ਹੀ ਸੰਨ 1966 ਵਿਚ ‘ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਪ੍ਰੈਸ ਕੌਂਸਲ’ ਦਾ ਗਠਨ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸੰਨ 1975 ਵਿਚ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਵੱਲੋਂ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ‘ਐਮਰਜੈਂਸੀ’ ਲਗਾਉਣ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਕੌਂਸਲ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤੇ ਵਿਰ ਸੰਨ 1979 ਵਿਚ ਇਸ ਕੌਂਸਲ ਦਾ ਪੁਨਰਗਠਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੂਚਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਨ ਮੰਤਰਾਲੇ ਵੱਲੋਂ ਸਾਲ 2025 ਵਿਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵੱਡੇ-ਛੋਟੇ ਅਖਬਾਰਾਂ ਤੇ ਗਸਾਲਿਆਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਗਿਣਤੀ 1.5 ਲੱਖ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕੌਮੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਅਖਬਾਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੂਬਿਆਂ ਅੰਦਰ ਬੋਲੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਛਪਣ ਵਾਲੀਆਂ ਅਨੇਕਾਂ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਕੋਲ ਇਸ ਵੇਲੇ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਦੂਜੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਅਖਬਾਰ ਮਾਰਕੀਟ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਖਬਾਰ

ਹਿੰਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਛਪਦੇ ਹਨ ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਅਗਲਾ ਨੰਬਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਤੇਲਗੂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਅਖਬਾਰਾਂ ਦਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਬੱਸ ‘ਸੈਟੋਡ’ ਜਾਂ ‘ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ’ ਤੇ ਲੱਗੇ ਸਟਾਲ ਤੋਂ ਅਖਬਾਰ ਖ਼ਰੀਦਣ ਜਾਂ ਘਰਾਂ ਤੇ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਲਈ ਨਿਯਮਿਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਅਖਬਾਰ ਲੈਣ ਦੀ ਇਕ ਚੰਗੀ ਪ੍ਰੰਪਰਾ ਚੱਲਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਕੌਰੋਨਾ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਅਖਬਾਰਾਂ ਜਾਂ ਗਸਾਲਿਆਂ ਦੀ ‘ਹਾਰਡ ਕਾਪੀ’ ਲੈਣ ਦੀ ਥਾਂ ‘ਸਾਫਟ’ ਜਾਂ ‘ਡਿਜੀਟਲ’ ਕਾਪੀ ਲੈਣ ਲੱਗ ਪਏ ਤੇ ਕੌਰੋਨਾ ਦਾ ਦੌਰ ਖ਼ਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕਾਫ਼ੀ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਹਾਰਡ ਕਾਪੀ ਲੈਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਡਿਜੀਟਲ ਪਲੇਟਫਾਰਮਾਂ ‘ਤੇ ਅਖਬਾਰ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਅੱਜ ਵੀ ਜਾਰੀ ਹੈ, ਪਰ ਅਜੇ ਵੀ ਲੱਖਾਂ-ਕਰੋੜਾਂ ਪਾਠਕ ਅਜਿਹੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਖਬਾਰ ਦੀ ਹਾਰਡ ਕਾਪੀ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਹੀ ‘ਤਸੱਲੀ’ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਤੇ ਅਜੇ ਵੀ ਉਹ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਖ਼ਬਰਾਂ, ਸੰਪਾਦਕੀ, ਲੇਖ, ਰਹਾਨੀਆਂ, ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਜਾਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਨੂੰ ਕੱਟ ਕੇ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਸਾਂਭ ਕੇ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਅਖਬਾਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਅਤੇ ਕੱਚਾ ਮਾਲ ਮਹਿੰਗਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਹੁਣ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕਾਂ ਲਈ ਅਖਬਾਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕਰਨਾ ਵਿੱਤੀ ਪੱਖੋਂ ਛਾਇਦੇਮੰਦ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਜ਼ਮਾਨਾ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਅਖਬਾਰਾਂ ਦੇ ਡਿਜੀਟਲ ਰੂਪ ਦੀ ਵਧੇਰੇ ਵਰਤੋਂ ਵੱਲ ਨੂੰ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ‘ਵਕਤ ਦੀ ਘਾਟ’ ਦਾ ਬਹਾਨਾ ਲਗਾਉਂਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਅਖਬਾਰਾਂ ਦੀ ਸਾਫਟ ਕਾਪੀ ਪੜ੍ਹਨ ਵਿਚ ਵਧੇਰੇ ਰੁਚੀ ਵਿਖਾਅ ਰਹੀ ਹੈ।

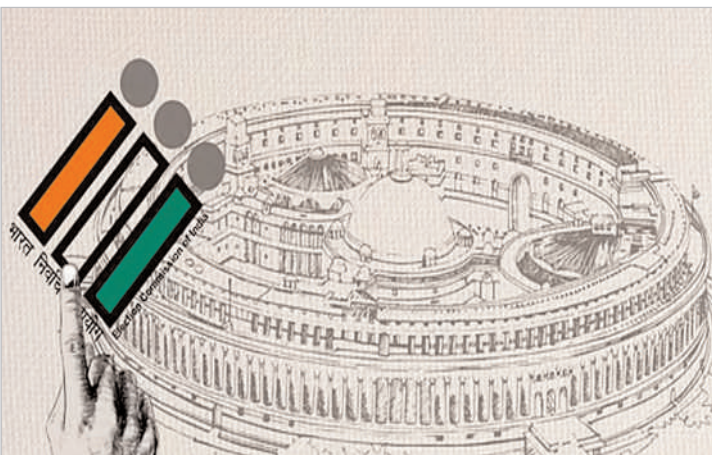
ਸੰਪਰਕ : 97816-46008

ਨਵੀਂ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿਧੀ ‘ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਬਿੱਲ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਲੋੜ

ਭਾਰਤ ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਲੋਕਤੰਤਰ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਚੋਣਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਅਤੇ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹਨ, ਪਰ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੀਆਂ ਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਈਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਨੇ ਕਈ ਗੰਭੀਰ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮਹਿੰਗੀਆਂ ਰੈਲੀਆਂ, ਲਾਊਡ ਸਪੀਕਰਾਂ ਸ਼ੋਰ-ਸ਼ਰਾਬ, ਬੰਗਿਸਾਥ ਪੈਸੇ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਅਕਸਰ ਭਾਸ਼ਣਾਂ ਵਿੱਚ ਨਕਾਰਾਤਮਕਤਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦਾ ਬਲਬਾਲਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ‘ਤੇ ਸਵਾਲ ਖੜੇ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਹ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਆਧੁਨਿਕ ਅਤੇ ਸਾਫ਼-ਸੁਥਰੀ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿਧੀ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਬਿੱਲ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮੁੱਖ ਮੰਗ ਵੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਈ ਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ, ਰੇਡੀਓ ਮਾਧਿਅਮ, ਬੱਸ-ਮੈਟਰੋ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਅਖਬਾਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਭਾਰਤ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਘੱਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਮੌਜੂਦਾ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਅਜੋਕੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦਾ ਅਰਥ ਅਕਸਰ ਵੱਡੀਆਂ ਰੈਲੀਆਂ, ਰੋਡ ਸ਼ੋਆਂ, ਪੋਸਟਰਾਂ ਨਾਲ ਖੁਬਸੂਰਤ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੀ ਦਿੱਖ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਨਾ ਅਤੇ ਉੱਚੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਾਲੇ ਲਾਊਡ ਸਪੀਕਰ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਸਿਰਫ਼ ਪੈਸੇ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ, ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਜਾਮ ਅਤੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਵੀ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਛੋਟੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਮਹਿੰਗਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨਾ ਅਸੰਭਵ ਜਿਹਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ

ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਅੰਕੜੇ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ 2024 ਵਿੱਚ 1 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਦਾ ਖਰਚ ਆਇਆ। ਇਹ ਤਾਂ ਉਹ ਅੰਕੜੇ ਹਨ, ਜੋ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਏ। ਜੇ ਪੈਸਾ ਕਿਸੇ ਟੇਫ਼ੇ ਵੱਲ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਮਨਰੋਬ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ, ਉਹ ਵੱਧ ਹੈ। ਕਈ ਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉੱਥੇ ਵੱਡੀਆਂ ਰੈਲੀਆਂ ਜਾਂ ਸ਼ੋਰ-ਸ਼ਰਾਬ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਘੱਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਮੀਦਵਾਰ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਪਣਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਟੀ ਵੀ ਡਿਬੇਟਾਂ, ਰੇਡੀਓ, ਅਖਬਾਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਡਿਜੀਟਲ ਪਲੇਟਫਾਰਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਇੱਕਾ-ਦੁੱਕਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਰੈਲੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਹੀ ਮੱਚ ‘ਤੇ ਜੋ

ਸਾਰੇ ਚੋਣ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਆਪਣਿਆਂ ਮੁੱਦਾ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਪੈਸੇ ਦੀ ਬਚਤ ਅਤੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਬਚਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਦੇਸ਼ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ ਅਖਵਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਵੀ ਇਸ ਮਾਡਲ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਨਵੀਂ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਲੋੜ ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਵੱਡੀ ਅਤੇ ਵਿਭਿੰਨ ਹੈ,

ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਗਰੂਪ ਸਿੰਘ ਸੇਖਵਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ 'ਚ ਕਾਦੀਆਂ ਵਿਖੇ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜ ਜਾਰੀ

